

Distinktions mission

Lad det være sagt fra begyndelsen. Tidsskriftet *Distinktion* er en velkommen ny-skabelse i det danske og skandinaviske samfundsvidenskabelige miljø. Det kalder sig i undertitlen *Tidsskrift for samfundsteori*. I de første fem numre er den teoretiske vinkel udtalt, og der tones rent flag. Hvert nummer er helliget en teoretisk diskussion. *Distinktion* er kompromisløst dedikeret til en teoretisk og filosofisk samfundsanalyse og er foreløbigt udkommet med fem temanumre. Nummer 1 om "Luhmanns samfundsteori", nummer 2 om "Carl Schmitt og suveræniteten", nummer 3 om "Sundhed", 4 om "Byen" og nummer 5 om "Krig".

Tidsskriftets navn, *Distinktion*, refererer ikke til Bourdieus distinktionsbegreb, men til en primært Luhmann inspireret diskussion om samfundsteori. Luhmann er derfor ganske nærværende som inspirator for flere numre og bidrag. Luhmann vender jeg tilbage til. Men der er andre indfaldsvinkler og teoretiske inspirationsskilder. Som helhed er der dog tale om en Luhmann inspireret diskussion og en stærkt poststrukturalistisk indflydelse, der går igennem de fem numre.

Formålet her er ikke at anmelde de enkelte artikler eller de enkelte temanumre. Mit formål er at opsummere tidsskriftets linie og mission og give min personlige vurdering. Længden af omtalen af de enkelte numre afspejler heller ikke nogen vurdering af deres vigtighed. Jeg har læst alle enkeltartikler og alle numre omhyggeligt og med stort udbytte og interesse. Hvad har man tidsskrifter til? Til inspiration og udfordring. Som det vil

fremgå, er jeg langt fra enig i alt. Det ville også være kedeligt.

Distinktion optræder i en rodet tid for den samfundsvidenskabelige og filosofiske tanke. Der er mange teoretiske retninger: postmodernisme, systemteori, diskursanalyse, dekonstruktivisme, strukturationsteori – for bare at nævne nogle af de aktuelle tilgange.

Dertil kommer de humanistiske synspunkter på samfund og kultur. I Danmark er humanisterne løbet med kulturteorien. Der er ikke meget i Danmark, der minder om *Cultural Studies* i dansk samfundsteori. Men det betyder, at en række sociologiske spørgsmål er faldet ned mellem to stole. *Distinktion* samler dog nogle af disse diskussioner op. Så det er et tidsskrift med en mission. Dette fremgår af det redaktionelle forord i det første nummer, og det fremgår af G. Harstes artikel om samfundsteoriens rolle, også i første nummer. Denne artikel er *Distinktions* programmerklæring.

Distinktion placerer sig derfor i et univers af dansksprogede, samfundsfilosofiske, sociologiske og samfundsteoretiske tidsskrifter, der omfatter *Politica*, *Grus*, *Politologiske Studier* og *Social Kritik* samt humanistiske tidsskrifter som *Kritik*. For ikke at glemme *Dansk Sociologi*. Som jeg ser det, er der tale om søstre og brødre i den danske samfundsvidenskabelige verden. Nu er der kommet en ny broder eller søster til flokken, nemlig *Distinktion*.

Krigens væsen

Temanummeret om krig er nummer 5. Krigens som fænomen har været tabuise-

ret i den nyere samfundsteori. Så det er flot, at *Distinktion* har viet et temanummer til krigen som sådan, dvs. til temaet krig uden omsvøb. Det er naturligvis stærkt inspireret af temaer som global terror og de nye asymmetriske krige, som de er blevet døbt. Det er derfor et aktuelt nummer, men også en indikator på, at aktualiteten er en flygtig størrelse, når man ser på truslen om en krig mod Irak. Heldigvis er der en teoretisk og analytisk substans i dette nummer om krig. Men det er også som om freds- og konfliktforskere og tør man sige krigsforskere, har travlt med at indhente det forsømte, dvs. gøre krigen til et tema i sin egen ret. Her er der et "realpolitisk" bidrag af P. Hirst, der er mere realpolitisk end det meste man læser inden for mere konventionel, international politik.

Ophøret af den kolde krig har ført til en sær situation. Den politiske og militære verdensorden er totalt domineret af USA, som et post-imperialt imperium, hvor USA med sit totalt dominerende militærapparat fører krig i vekslende alliancer. Europa er splittet. Krigen som tema er ikke længere tabu eller en undtagelse i en ellers fredelig verden. Krigen er heller ikke længere låst fast som en ikke-mulighed under den kolde krig i kerneområderne mellem USA/Vesteuropa og Sovjetunionen. Krigen har fået nye muligheder og en stærkt nærværende realitet. Dette nummer om krig er stærkt præget af 11. september, men nummeret har ikke vision nok til at se, at tingene går meget hurtigere med en ny krig mod Irak under opsejling. Det er ikke forfatterens skyld. Det viser blot nødvendigheden af nytænkning. Her har jeg min tvivl om den krigs- og fredsessentialisme, der præger artiklerne. Dette temanummer er egentlig koncentreret om to former for essentialisme, med en indledende artikel af O. Wæver.

Både Clausewitz og Sun Tzu forsø-

ger at indkredse krigens væsen. For Clausewitz var det med de bekendte og alt for ofte citerede ord. Clausewitz som klassiker har to dogmer, der begge er dybt rationalistiske. Det første er politikens primat over krigen. Det andet er krigen som et middel for politikken.

Sun Tzus filosofiske betragtninger er set i lyset af mange hundrede års europæiske krige sympatiske. Men her er tale om en historisk virkelighed og tænkemåde, der er så fjern, at det skriger til himlen. En filosofisk essentialisme, der er baseret på en total anden historisk virkelighed, en anden samfundsorden og en anden militærteknologi.

De to bidragydere er så at sige omdrejningspersoner i dette temanummer. Clausewitz skrev på baggrund af Napoleonskrigene, som han selv deltog i som feltherre. Men ser man på Napoleonskrigenes virkelighed synes jeg, som gammel slavist, ikke at tingene passer. Napoleons krig mod Rusland antog en selvstændig dynamik, der betød, at det russiske felttog kostede ni tidendedele af hans hær. Krigens institutionelle struktur og egendynamik gjorde og gør, at politikken og krigen indgår i en symbiose, hvorfor Clausewitzs distinktioner mellem middel og mål ikke holder. Målet bliver et middel, og midlet bliver et mål. Der er simpelt hen en accelererende spiraldynamik i forholdet mellem krig og politik. Det undrer mig, at denne klassiske og simplistiske essentialisme stadig spiller så stor en rolle i krigens sociologi.

Asymmetriske krige er de nye krige, hvis de overhovedet kan kaldes krige. Over for USA som altdominerende militær magt grupperer der sig nogle små militærapparater i Europa, Rusland og Kina. Hertil kommer Indien, Pakistan, Israel og den mest besynderlige militærstat: Nordkorea. I mellemrummet mellem disse politiske, militære og kulturelle ordener i den nye verdensorden opere-

rer forskellige terrorgrupperinger, der er i stand til at sætte verden på den anden ende og initiere en ny militær verdensorden, ja en ny verdensorden, der er helt ude af proportioner med disse terrorgrupperingers antal og styrke. Temanummeret om krig er inspireret af denne nye krigsvirkelighed og er tankevækkende, fordi det er mere aktuelt nu, end da artiklerne blev skrevet for lidt over et år siden.

Tendensen i dette temanummer er således en dialog mellem International Politik, Freds- og Konfliktforskning og Militærforskning. Derfor er dette temanummer om krig præget af en fredelig diskussion mellem positioner, der for år tilbage var vildt uenige i værdier, teorier og tilgange. Måske er dette nummer om krig næsten for fredeligt. Krigen som sådan er blevet salonfåhig i en akademisk diskussion. Men udviklingen i det internationale samfund går så hurtigt, at selv et temanummer fra sidste år er lidt gammelt. "You have to run very fast to keep in the same place", som dronningen sagde i Lewis Carrols bog *Through the Looking Glass*.

Måske rejser dette nummer flere spørgsmål end det besvarer. Rækker krigsteoriene til at forstå de store europæiske krige, den kolde krig og de nye krige? Krigen som sådan er aktuel, og mærkeligt nok er der kun i et enkelt bidrag i dette nummer en diskussion af fred. Den 20. marts 2003 er en ny golfkrig begyndt!

Suverænitetsens filosofi

Dette nummer om Carl Schmitt og suverænitetsproblematikken, så filosofisk og abstrakt det er skrevet, er højaktuelt. Jeg savner dog, at redaktionen og de enkelte bidrag egentligt forsøger selv at påvise relevansen. Derom senere. Men alle spørgsmål om staten som institution, mellemstatslige og overstatslige former for suverænitet fører tilbage til suveræ-

nitetens begrundelse. Vi er tilbage ved hele den tidligt moderne og moderne stats- og retsteori.

Det er ikke nogen tilfældighed, at Carl Schmitt er omdrejningspunkt for dette temanummer. Han optræder som djævelens advokat, en katolsk-konservativ kritiker af Weimarrepublikken, og senere med et forsvar for den nazistiske, permanente undtagelses- og terrorstat. Hvis det ikke er nok, optræder Schmitt også efter krigen som statsretslig inspirationskilde til den republikanske legitimitet. Hvad kan man forlange mere af djævelens advokat?

Temanummeret samler sig således om Schmitt og Suverænitets teorien. Suverænitet består i begrundelsen for en bestemt statsindretning og dens ultimative normative grundlag. Også dette nummer bryder, i en dansk sammenhæng, med nogle tabuer. Nummeret opsummerer glimrende mange af de forhold, der gjorde og gør Schmitt til en fascinerende retsfilosof. Men det er som om fascinationen løber af med det analytiske klarsyn. Schmitts retsteori om undtagelsestilstanden kan begrunde et hvilket som helt diktatorisk regime, hvad Schmitts egen biografi og teori viste under nazismen. Det er neo-hobbesianisme, med den forskel at Hobbes' opfattelse af naturtilstand ikke tog udgangspunkt i stridende politiske fraktioner og partier, men i kropsligt svage individer, der afgav deres suverænitet til den store Leviathan. Snarere er der hos Schmitt tale om højst moderne ven- og fjendekrig som et ontologisk grundvilkår som suveræniteten. Her er der utvivlsomt en relation til Heidegger og andre kulturkonservative tyske filosoffer i 1920'erne. Og her ligger også grundlaget for den katastrofale fejlurdering af Nazismen.

Ser man på Schmitt, må man sige, at det tager mange årtier at oparbejde den tyske fortid. Schmitt fyldte åbenbart efter

1. verdenskrig så meget. Hans legitimation af Nazismen; hans rolle som retsteoretiker i skabelsen af Forbundsrepublikken; hans indflydelse på Franfurterskolens anti-liberalisme.

I Schmitts tilfælde er det fatalt. Der er tale om en besynderlig krydsning af modernitet, reaktion og romantik, der ontologiserer politikken til en uforsonlig fjendtlighed. Så ret beset er det langt værre end Hobbes. Hobbes' forståelse af naturtilstand er kun baseret på en social analogi til Newtons mekanik, altså sociale kropslige atomer i naturtilstanden, der støder sammen og derfor må afgive suveræniteten til Leviathan. Schmitt er derfor ikke bare decisionist, som flere bidrag stædigt fastholder. Schmitt plæderer for politikens fundamentalontologi. I den sammenhæng er både borgerrettigheder, statsret og international ret totalt underordnet ontologien. Og undtagelsestilstanden er så at sige det politiske Væsens konkrete fremtrædelsesform. Dermed bliver individets ret og alle former for ret kun epifænomener. At Schmitt opererer i opposition til retspositivismen viser med al tydelighed, at der kunne være brug for en ny bearbejdning af netop temaet om suveræniteten. Demokratiets filosofi og menneskeretsdiskussionen har også sin oprindelse i naturretsfilosofien, dvs. Locke, delvist Rousseau og så Kant. Kun få retsfilosoffer vil i dag referere til naturretten i dens daværende former. Så demokratiets filosofi og rettighedsuniversalismen er en filosofi, der har glemt at forny sit eget grundlag. Hos Schmitt bliver Hobbes naturret omformet til en ontologisk ordenspolitik som argument for en konservativ eller endog fascistisk og quasi-religiøs Orden. At hans tanker kunne bruges i den unge Forbundsrepublikks forfatning og forfatningsbeskyttelse, viser kun det åndelige armod i demokratiets egen forståelse af suveræniteten. *Distinktion* burde begrave sin fascination

af en skæbnesvanger ontologisering af Hobbes hos Schmitt og forberede et nummer om *demokrati*.

De forskellige bidrag bruger Schmitt til en dekonstruktion af retspositivismen. Det er da helt fint. Det var det Schmitt gjorde årtier før dekonstruktionsfilosofien blev opfundet. For Schmitt var det forholdsvist enkelt at dekonstruere den liberale retsorden i Weimarrepublikken. Der var tale om en uforsonlig konflikt mellem liberale, socialdemokratiske, kommunistiske og konservative partier. Og en uforsonlig nazistisk Folkelighedsontologi blandet med alskens pseudoreligiøs nonsens, og antisemitisme profiterede fra denne situation. Weimarrepublikken dekonstruerede ikke sig selv, men blev undermineret af ydre og indre politiske kriser. Her kunne Schmitts kyniske ontologi påvise alskens svagheder og håbløse kompromisser. Men Schmitts henvisning til politikens primat og undtagelsestilstanden kunne og kan legitimere en hvilken som helst Leviathan, også Nazismen. Men det er ikke Hobbes' Leviathan, det er en moderne kynisk Leviathan af helt anden karakter. Det er måske her den postmoderne og dekonstruktivistiske attitude kan sætte an, som der er stærke tendenser til i nummeret. Schmitts kynisk katolsk-konservativ retsfilosofi mangler helt en henvisning til én eller anden form for universel begrundelse. Yderligere fører ontologisering af den ydre fjende til en ontologisering af statens og politikens indre fjende. Politikens ontologiske primat over rettens forskellige former fører til en dæmonisering af ydre og indre fjender. Disse fjender er ikke bare andre meninger, partier, grupperinger eller etniske kulturer, men essentielle og eksistentielle fjender.

Det havde været passende, om Schmitt havde brugt sit intellekt på en bearbejdning af alle disse åbenlyse paradokser i forholdet mellem stat og ret.

Derfor synes jeg, at bidragyderne til dette fremragende temanummer er alt for respektfulde over for Schmitt og den schmittske arv. Det undrer mig, at Frankfurterskolen i sine antiliberale attituder også var påvirket af Schmitt. Det skal åbenbart tage endnu, desværre 50 til 100 år, at gøre op med den form for retsfilosofi. Det er som om nutidens lidt forældede postmoderne attituder skal tage livtag med den form for romantisk ontologi, som Schmitt repræsenterer, som djævelens advokat, der dybest set vil vise, at Retten ikke eksisterer.

Disse bidrag er fremragende som tankestof, men jeg synes jeg ikke, de tager de sidste skridt i refleksionen. Ikke desto mindre er alle disse refleksioner aktuelle; om universalisme, national og international retsorden og den kulturelle retsorden om multikulturalisme.

Det er langt lettere at være Hobbes end Locke. Så jeg ser, som nævnt, frem til et temanummer om demokratiets filosofi. Det er som om *Distinktions* dekonstruktivistiske tendens ikke er i stand til at dekonstruere Schmitts ontologi. Det er jo ellers det, vi har postmodernisme og dekonstruktivisme til, hvis disse filosofier ikke forfalder til fascination af djævelens advokater og fjendskabets apologeter, in casu Schmitt.

Luhmanns paradoksier

Der er ingen tvivl om, at Niklas Luhmann er en central person for tidsskriftet. Selve titlen vidner om det. Og det første nummer er da også helliget Luhmann. Det er der naturligvis en række gode grunde til. Nu efter Luhmanns død rejser der sig en række spørgsmål om arven og arvtagerne efter Luhmann. Luhmann synes at dele samfundsteoretikere i tilhængere og modstandere. Det er faktisk helt i Luhmanns ånd. Der er en uforsonlig forskel i receptionen af Luhmann på det filosofiske og teoretiske plan. Luh-

manns grænseløse produktion inviterer til distinktioner. Så dette temanummer er et velkomment bidrag. Når det er sagt, rejser det naturligvis en række spørgsmål i forhold til Luhmanns samfundsteori og som nævnt forvaltningen af hans arv. Bidragyderne er, så vidt jeg kan se, alle inspireret af Luhmann. De følger langtfra Luhmann hele vejen, hvis man overhovedet kan det, selvom der er en tendens til reproduktion og repetition hos Luhmanns tilhængere, især i Tyskland.

Der er ingen forfattere, der egentlig forholder sig til den grundlæggende problematik hos Luhmann, dvs. forvandlingen fra en fænomenologisk analyse af mening til en systemteori og senere til en autopoetisk systemteori. Men disse forhold giver anledning til en række paradokser i Luhmanns samfundsteori. Hos Luhmann forkastes traditionel handlingsteori til fordel for en kommunikationsteori og en systemteori, der synes at være et radikalt opgør med andre former for sociologi og teorier om social mening og betydning. Men dette opgør fører også til en form for paradokser i selve grundlaget for teorien og for anvendelsen af teorien. Det er som om alt allerede er sagt og skrevet af Luhmann. Luhmann er en slags moderne Hegelianer, han mangler bare Verdensånden, der så fortaber sig i utallige systemer og betragterpositioner.

Det er nok her fascinationen af Luhmann findes. Han lovede, efter marxismens død og efter Habermas' vidtløftigheder i forholdet mellem rekonstruktion og diskursetik, et grundlag for samfundsteorien. Men var og er det et grundlag? Hvad stiller man op med Luhmanns bedste paradoksi?

Nils Mortensens artikel fremviser det. Temaet er netop det paradoksale hos Luhmann i en diskussion af det moderne individs paradokser. Men for at løse problemet inddrager Mortensen en hel ræk-

ke andre synspunkter fra den klassiske og neoklassiske sociologi. Luhmanns egensindighed vikler, så vidt jeg kan se, ham ind i en række problemer, der netop afsløres i paradoksaliteten. At ville afregne handlingsteorien til fordel for en kommunikationsteori fører til et paradoks omkring den handlende aktør. Hvis individet kun er en systemisk friktion, hvordan kan det så handle? Det er Mortensens paradoks i denne interessante artikel.

Det fremgår også af det glimrende interview med Stichweh. Men paradoksproblemet er jo ikke løst med en henvisning til empiriske studier. På en måde er Luhmanns teori for kategorisk og formel: Den har næsten sagt alt på forhånd. På den anden side er den præget af en ubestemthed, der finder sit yderste udtryk i paradoksaliteten.

Den samme blanding af kategorial skråsikkerhed og paradoksal ubestemthed ses også i Thyssens artikel om sporten. Som jeg ser det, må en konsekvent luhmannsk analyse af sporten være *resultatet* som medium og ikke kroppen. Resultatet kan naturligvis vurderes forskelligt af forskellige iagttagere, men i en systembetragtning af et turneringssystem er koden vind og tab, og resultatet er mediet. Sportssociologer, der har fulgt Luhmann, altså tyskeren K.H. Bette, har set sportens system som svagt, fordi det er kropsbaseret, og fordi sportens medium er kroppen. Men kroppen er ikke mediet i sporten. Det henviser til nogle ganske fundamentale problemer hos Luhmann. Fordi Luhmanns teori er totalt kropsløs, kan han ikke medtænke kroppen og forholdet mellem krop og sport. Kroppen bliver og forbliver i det meste socialteori kun en mere eller mindre plastisk masse.

Der synes at være en vis vilkårlighed i de afgrænsninger af systemer, subsystemer og dermed friktioner, der optræder. Dette er en vilkårlighed, der ligger i

lokaliseringen af iagttagere, også den meta-iagttager, der udgør den sociologiske iagttagelse eller for den sags skyld den, som iagttager Luhmanns systemteori.

Dette afslører nogle ganske fundamentale problemer i Luhmanns tilgang. Den systemteoretiske tilgang afkoples helt fra den fænomenologiske meningsanalyse. Derefter optræder der kommunikationssystemer med deres binære rationaliteter. Handling og kropslig handling bandlyses. Endeligt forefindes subjektet kun som friktion mellem systemer og subsystemer. Luhmann fascinerer ved sin radikalitet, men skuffer når programmet skal indløses. Luhmann har ligesom Hegel sagt alt på forhånd, men har alligevel ikke sagt noget særligt præcist.

Sundhedens konstruktion

Nummeret om sundhed har også en kompromisløs teoretisk orientering. Der er efterhånden mange samfundsvidenskabelige og filosofiske bidrag til spørgsmålet om sundhed. Så man må spørge sig selv, om dette nummer tilføjer noget substantielt nyt eller nogle nye synsvinkler. Det er Foucault, der spøger, og det er en foucaultsk poststrukturalisme, der er den gennemgående tankegang.

Biopolitikken er omdrejningspunktet med Nikolas Roses artikel, der kommer lige efter en oversættelse af Foucault. Roses artikel er stærkt poststrukturalistisk og følger i det store og hele det poststrukturalistiske program, der nu synes at være almen viden i humanistiske og sociologiske sundhedsdiskussioner. Tilføjes der noget nyt? Efter min mening ikke meget. Den poststrukturalistiske kropsdiskussion bygger på en indskrifts- og konstruktionstankegang, uanset om den handler om sundhed eller køn. At Rose kommer med en pladoyer for det somatiske individs ret til at eksperimentere med sin egen kropslighed, afspejler sådan set kun Foucaults pendling mellem total de-

konstruktion af krop og subjekt og en anarkistisk og romantisk henvisning til selvsamme krop og i hans senfilosofi til selvteknikker. Når det er sagt, findes der indsigtsfulde artikler, blandt andet om forholdet mellem depression og samfund. Jeg hæfter mig ved, at forfatterne, Petersen og Willig, introducerer nogle franske forfattere. Der er meget fransk filosofi, samfundsteori og konkrete analyser, der aldrig når ud over det franske intellektuelle miljø – desværre.

Derudover er der i nummeret en række artikler, som diskuterer sundhedsproblematikkens forskellige aspekter: biopolitik, sundhedspolitik og sundhed og risiko. Jeg ser, at dette temanummer har en vis linie, og at den afsluttende artikel af Hviid Jacobsen om socialkonstruktivismen på en måde tematiserer sundhedsdiskussionen uden rigtigt at tage stilling – desværre. Sundhedsteorien må tage mod til sig og indse, at sundhed handler om normativitet i forholdet mellem det enkelte subjekt, den sociale struktur og kulturelle betydninger. Men poststrukturalismen har på forhånd afskibet enhver diskussion af normativitet, ligesom så mange andre af de sidste årtiers socialfilosofi og socialteori.

Byens filosoffer

Der er efterhånden også en mængde bidrag til byen fra alle mulige synsvinkler. Ikke bare gammeldags bysociologi og byplanlægning, men om by og krop, byen som det postmoderne yndede romantiske objekt, hvor det postmoderne "individ" eller "divid" spejler sig i sig selv, de andre og i byens rum og tid. Kan dette nummer tilføje noget nyt til alle de tilgange, der kredser om urbaniteten som fluer om en sukkermad?

Nummeret om byen minder i sin tilgang om de øvrige numre i *Distinktion*. Også her er der tale om urbanitetsteori og urbanitetsfilosofi på et højt niveau,

somme tider måske for højt. Isins Heidegger-inspirerede tilgang skyder efter min mening over målet. Hvorfor kan englændere og amerikanere efterhånden ikke skrive om noget som helst uden tunge referencer til Lacan, Heidegger og Derrida? Det er ved at være trættende. Ellers er der teoretisk tunge, men gode artikler om byens rum og tid. Det er som om frontlinien i den anglo-amerikanske samfundsteori ikke vil vedkende sig sin egen fortid, men absolut skal føre sig frem med kontinentalfilosofiske falbelader fra Heidegger til Deleuze og Lacan. Derom senere.

Jeg vil ikke anklage de danske bidragydere for absolut at falde for den efterhånden slidte postmoderne og poststrukturalistiske internationalisme, men hvad med lidt mere frihed i forhold til inspirationen? Der er for eksempel en spændende artikel af Diken og Bagge Laustsen om Agambens filosofi om det nøgne menneske, en slags transponering af naturrettens grundlag til koncentrationslejrens virkelighed som udgangspunkt for al socialitet. Her trækker forfatterne på en udbredt del af det postmoderne og poststrukturalistiske forfatterleksikon. Det er en god artikel, der ville være fremragende, hvis forfatterne ville udvise mere selvstændighed.

Vurdering

Et tidsskrift som *Distinktion* har i den dansk- og skandinavisksprogede diskussion en mission. Redaktionen har udsondret en række temaer, og der er en form for linie i den teoretiske tilgang, som redaktionen har valgt. Andre dansksprogede tidsskrifter leverer de samme temaer, så det distinkte ved *Distinktion* må ligge i tidsskriftets linie. Der er en rimelig ensartethed i de enkelte temanumre, mere end man ofte ser. Og der er helt klart en linie i tidsskriftets filosofiske og teoretiske retning. Det skulle fremgå af det, jeg allerede har skrevet.

Skal man sammenfatte tendensen i *Distinktion* bygger den på tre søjler, der ikke nødvendigvis er sammenfaldende. Der er en gennemgående inspiration fra Luhmann. Der er en stærk inspiration fra poststrukturalismen. Og der er en, efter min mening, voldsom fascination af Schmitt; det, der ikke kan kaldes andet end en ontologisk neo-hobbesianisme. Jeg synes, at *Distinktion* har lagt op til at forpligte sig på en vurdering af arven fra Luhmann, især hans paradoksier. Jeg synes også, at de har en forpligtelse til at fortsætte en kritisk vurdering af poststrukturalismen. Især nummeret om Byen er stærkt poststrukturalistisk.

Schmitt fascinerer åbenbart voldsomt i de kredse, der står bag *Distinktion*, og naturligvis også internationalt. Men er der egentlig nogen grund til den fascination? Neo-hobbesianisme er ikke så voldsomt interessant. Hvad er undtagelsestilstanden hos Schmitt andet end alles krig mod alle i et ontologisk forhold mellem fjende og fjende, det være sig indre fjender eller ydre fjender. Det er naturligvis derfor, at denne politikteori har fascineret både venstre- og højreoretikere. Især fordi retten, et i de kredse udskældt fænomen, har prætentioner om en form for universalisme. Det gælder især demokratiske retsstaten og ideer om et internationalt retssystem. Men retten har et krav på selvstændighed mellem staten, i staten, og imellem mig og de andre. Retten har en prætention om universalisme. Det er jo et brisant spørgsmål i dag med alle mulige diskussioner af menneskerettigheder, plurikulturalisme og multikulturalisme. Her kan Schmitts fjende-ontologi ikke bruges til noget, andet end som et eksempel på en retsfilosofisk blindgyde, der kun fascinerer over for en velmenende, men impotent og forældet retspositivisme.

Vi har nu haft poststrukturalisme i 25 år og Luhmanns systemteori endnu

længere, selvom Habermas så at sige overskyggede Luhmann, og selvom Habermas selv blev mere og mere systemteoretisk. Da *Distinktions* linie er så påvirket af poststrukturalisme og Luhmann, ser jeg frem til en diskussion om forholdet mellem de to positioner. De deler synspunkter på en række områder og er alligevel meget forskellige.

Hvorfor nu et nyt dansksproget teoretisk tidsskrift? Vi har jo *Dansk Sociologi, Politica* samt en række humanistiske tidsskrifter og filosofiske tidsskrifter. Det er en god idé. Jeg lever i en naturvidenskabelig verden, hvor det eneste, der tæller, er engelsksprogede reviewede tidsskrifter med tællesystemer og impactmålinger. Denne model er desværre blevet stillet op som en norm for humaniora og samfundsvidenskab, selvom hverken humanister eller sociologer forstår det naturvidenskabelige system, i hvert fald ikke til bunds. Og forskningsbureaukraterne forstår overhovedet ikke diskrepansen mellem de to systemer, hverken på dansk eller EU-plan. Der er brug for danske tidsskrifter og også *Distinktion* med den linie, det har lagt. Tidsskriftet vil bringe klarhed i den danske samfundsvidenskabelige debat i en situation, som er præget af vild filosofisk og teoretisk forvirring. Der er en teoriimport fra udlandet til dansk samfundsvidenskab og humaniora. Somme tider kommer fransk tankegods via en angloamerikansk grød af Derrida, Foucault, Lacan og et yderst selektivt udvalg af fransk samfundsteori. Desværre er dansk samfundsteori afhængig af mere eller mindre dårlige engelske oversættelser fra fransk. Eller i værste fald den nævnte poststrukturalistiske grød. Så *Distinktion* er ikke blot et supplement til andre samfundsvidenskabelige tidsskrifter. Det har en distinkt profil. Der er oversættelser fra tysk, der er en diskussion af franske sociologer, der er værkstedssamtaler med

centrale personer. De første numre har været temanumre med en vis indre konsistens. Kan det fortsætte? Kan *Distinktion* fortsætte den linie, der ligger i de første fem numre? Det, jeg savner i de første fem numre, har jeg da forhåbninger om vil dukke op i de senere numre.

Litteratur

Distinktion. Tidsskrift for Samfundsteori.

Numrene 1-5:

1. *Luhmanns samfundsteori*. Århus 2000.
2. *Carl Schmitt og suverænitetsproblematikken*. Århus 2001.
3. *I sundhedens navn*. Århus 2001.
4. *Byen*. Århus 2002.
5. *Krig*. Århus 2002.

Søren Damkjær

E-mail: sdamkjaer@ifi.ku.dk